

Atėjo vilčių išsipildymo metas

VG TU rektorių prof. habil. dr. Romualdą GINEVIČIŲ kalbina žurnalo *Gedimino universitetas* vyriausiasis redaktorius prof. Algimantas Nakas.

Lietuva 2004 m. gegužės 1 d. tapo Europos Sąjungos nare. Tai istorinis mūsų valstybės raidos momentas, kuris neabejotinai turės įtakos ir tolimesniam universitetų darbui. Gerbiamas rektoriau, kokie, Jūsų manymu, mūsų universitetui kyla nauji uždaviniai integruojantis Lietuvai į Europos Sąjungą?

Šiuos uždavinius matau dviem, tarpusavyje labai glaudžiai susijusiais aspektais – išoriniu ir vidiniu. Išorinis – tapti lygiaverčiu Vakarų universitetų partneriu bendroje Europos studijų erdvėje. Vidinis – studijų kokybė. Jei mūsų studijų procesas savo turiniu bei lygiu prilygs Vakarams, mūsų studentai turės galimybę kaupti kreditus įvairiuose Europos universitetuose, jie perims ir įsisavins naujausias technikos, technologijos, ekonomikos ir vadybos žinias, taps konkurentiški ir vidaus, ir užsienio rinkose. Tik tokiu atveju Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VG TU) bus žinomas, ir netruks norinčiųjų jame studijuoti.

Integracijos į Europos Sąjungą procese labai svarbu mokėti anglų kalbą. Mūsų universitete jau seniai organizuotos studijos ir anglų kalba. Ar šiame bare turime problemų ir kaip jas galvome spręsti?

Manau, kad studijos anglų kalba visuose fakultetuose buvo rizikingas, tačiau perspektyvus žingsnis. Kaip ir kiekvienas rimtas projektas, tokios studijos atveria visai kitas galimybes, tačiau tik tuo atveju, jei jis bus sėkmingai įgyvendintas. Šios studijos mūsų universitete vyksta jau nuo 1991 m., todėl šiandien galime apibendrinti patirtį ir kalbėti apie trūkumus. Pagrindinė problema yra paprasta ir visiems gerai žinoma – dėstytojų anglų kalbos žinios. Šiuo klausimu reikia dar daug dirbti, kad anglų kalbos žinios tobulėtų, t. y. dėstytojai nuolat tobulintųsi. Į tai kreipiame per mažai dėmesio, o įstojus Lietuvai į Europos Sąjungą, galime laukti didelio srauto užsienio studentų, tarp jų ir iš Vakarų Europos šalių. Kaip mes atrodysime jų akimis? Reikia kuo greičiau rimtai susirūpinti.

Turime informacijos, kad Vilniaus Gedimino technikos universiteto absolventai neturi sunkumų dėl įsidarbinimo. Vadinas, tai, kad Europos Sąjunga numato apriboti naujųjų Sąjungos narių piliečiams įsidarbinimo galimybes jų šalyse, mūsų absolventams neturės neigiamų padarinių. Kaip Jūs, rektoriau, vertinate mūsų absolventų profesinio parengimo lygį. Ar šiuo atžvilgiu mums reikia „pasitempti“?

Jūs visiškai teisus. Neseniai pas mus buvo atvykusi Vilniaus darbo biržos vadovybė ir patvirtino, kad VG TU pozicijos, palyginus su kitomis aukštosiomis mokyklomis, yra geriausios. Kita vertus, per daug džiaugtis nereikėtų. Kasdien girdime daug priekaištų dėl mūsų absolventų parengimo. Nedžiugina ir studentų apklausos. Pagrindinis priekaištas – mūsų absolventai gautų teorinių žinių nesugeba, bent pirmaisiais metais, pritaikyti praktikoje. Tai liudija ir Vilniaus darbo biržos pateikta statistika. Dažniausi jų „svečiai“ yra aukštųjų mokyklų absolventai, neturintys patirties gamyboje. Taigi padėtis prieštaringa – kaip tik ką baigusiam universitetą absolventui ją turėti? Išėjus matau kelias. Pirmą, rimtą praktiką. Antra, praktinis pasirengimas studijų proceso metu. Praktikos kokybė priklauso ne tik nuo aukštosios mokyklos. Šie klausimai toliau sprendžiami valstybiniu lygmeniu. Kita vertus, per mažai pateikiame teorinių žinių, susiedami su praktiniu jų taikymu. Paskaitų ir pratimų metu visiškai nemodeliuojamos konkrečios gamybinės situacijos, o Vakarų aukštosiose mokyklose tai plačiai

Vilniaus Gedimino technikos universiteto rektorių prof. Romualdas Ginevičius

taikoma, ypač rengiant vadybininkus.

Praktinių dalykų gali mokyti dėstytojas, pats gerai juos išmanydamas. Kai kurie mūsų dėstytojai dešimtmečiais nebuvę gamykloje. Tokios stažotės turi būti privalomos.

Ar visų fakultetų darbą vertinate vienodai?

Tam, kad vertintume pavienių dėstytojų, katedrų, fakultetų darbą, reikia taikyti visiems vienodus tokio vertinimo kriterijus. Tuo labiau, kad ši veikla yra įvairi ir nevienareikšmė. Baigiame parengti kompleksinio vertinimo metodiką. Ją įgyvendinus, viskas išsispręstų.

Jau dabar galiu pasakyti, kad vaizdas nevienodas. Jeigu vertinti mokslo prasme, tai visuose fakultetuose yra savo produkcija išsiskiriančių katedrų. Jei vertintume pagal užsakomuosius darbus, dalyvavimą tarptautinėse programose, tai ir čia esama pirmaujančių fakultetų: Aplinkos inžinerijos, Statybos. Turime ir tokių, kuriems reiktų pasitempti, pavyzdžiui, Verslo vadybos, Architektūros.

Kodėl mūsų absolventams priekaištaujama dėl praktinio darbo igūdžių stygiaus? Kokios studentų gamybinės ir kitokios praktikos rengimo problemos?

Apie praktinio darbo igūdžių stygių jau kalbėjau. Studentų gamybinių ir kitokių praktikos atlikimo problemų yra keletas. Svarbiau tai, kad abi šalys, atsakingos už praktikos organizavimą (jos vadovas iš universiteto ir priimanti organizacija) yra nesuinteresuotos jos kokybe arba neturi galimybės daryti įtaką šiai kokybei. Praktika bus veiksminga, jei ji bus atliekama ne formaliai, o rimtai. Rimtumas priklauso nuo to, kaip ji atliekama: ar viską stebint iš šalies, ar dalyvaujant darbo procesuose. Iki šiol įmonė, netgi to ir norėdama, negalėjo įtraukti į savo veiklą praktikantą dėl formalių priežasčių. Dabar jau parengta nauja praktikos sutartis, kuri derinama su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kitomis žinybomis. Ji turėtų „atristi“ rankas ir universitetams,

ir studentų praktiką priimančioms organizacijoms.

Gerbiamasis rektoriau, kokių mūsų rengiamų specialistų paklausa didžiausia ir kokių specialistų rengimą derėtų mažinti?

Į šį klausimą vienareikšmiškai atsakyti sunku, todėl remsiuosi Lietuvos darbo biržos 2004 m. informaciniu biuleteniu (Nr. 2 (74)). Čia parodytos įsidarbinimo galimybės 2004–2005 m. Vilniaus apskrityje. Ribotos galimybės įsidarbinti inžinieriams automatikams, elektros apšvietimo inžinieriams. Iš viso nurodyta keliolika specialybių. Į akis krenta tai, kad mažai galimybių įsidarbinti architektams.

Žinoma, privalome galvoti ne apie trumpalaikę konjunkturą, bet apie ilgalaikę perspektyvą. Manau, kad vienareikšmiškai negalime tvirtinti, jog pas mus yra nors viena šia prasme neperspektyvi specialybė. Net vadybininkai, kurių pas mus nemažai, įsidarbina, jei jie bus parengti geriau, nei kituose universitetuose.

Specialistų rengimo lygis labai priklauso nuo dėstytojo mokslingumo, jo vykdomų mokslinių tyrimų šiuolaikiškumo. Kaip mūsų universitetas ieško mokslo ir gamybos bei verslo sąlyčio taškų?

Jau keleri metai universitetai kaltinami uždarumu, akademiškumu, nenoru būti atvirais gamybai. Galima su tuo sutikti, tuo labiau, kad mes esame technikos, t. y. taikomojo pobūdžio aukštoji mokykla. Be abejo, pas mus yra katedrų ir fakultetų, kurie labai glaudžiai susiję su gamybinėmis organizacijomis, tačiau taip yra ne visur. Pradėjome spręsti šią problemą: pirmieji šalyje įkūrėme Integracijos ir karjeros direktorių, neseniai įsteigėme universiteto Absolventų ir bičiulių klubą, pasirašome vis daugiau įvairaus lygmens sutarčių su įmonėmis. Kita vertus, bendradarbiauti galima tik tada, kai tuo suinteresuotos abi šalys. Džiugu, kad ir gamybininkai siekia tokių ryšių. Tai liudija, kad mūsų įmonės pakilo iki tokio lyg-

mens, kad ėmė taikyti naujas technologijas, strategiją. Pradedama suprasti, jog lemiamas sėkmės veiksnys yra darbuotojų kvalifikacija. Tikiu, kad tokiomis aplinkybėmis bendradarbiavimas bus daug veiksmingesnis.

Per praėjusius metus Lietuvoje sumažėjo 17 tūkst. gyventojų. Gimė apie 30 000, o mirė daugiau nei 40 000 žmonių. 6 000 daugiau žmonių išvyko, nei atvyko. Taigi artimoje ateityje neabejotinai mažės ir abiturientų, tuo pačiu ir studentų. Mūsų laukia įtempta konkurencija dėl stojančiųjų į universitetą. Kaip skatinis abiturientus pasirinkti mūsų universitetą?

Rinkos ekonomikoje visada veikia prekės išskirtinumo principas. Vadinas, jei norime, kad abiturientai pasirinktų VG TU, turime išsiskirti iš kitų aukštųjų mokyklų: studijų kokybe, vidine tvarka, mikroklimatu, įsidarbinimo ir kitomis galimybėmis. Dideli dalykai visada prasideda nuo mažų. Negalima svajoti apie ėjimą link pripažintų Europos universitetų, jei bus perteikiamos pasenusios žinios, studentai nematys prasmės lankyti paskaitų, bus diktuojama iš konspektų ar net knygų. Laikas galų gale suprasti, kad paskaitų lygis – tai ne dėstytojo asmeninis reikalas. Nuo to didele dalimi priklauso universiteto, vadinas, ir paties dėstytojo ateitis.

Universiteto veiklai stiprinti didelės reikšmės gali turėti Europos Sąjungos struktūriniai fondai. Kas daroma šiuo klausimu?

Į Europos Sąjungos struktūrinius fondus mes žvelgiame kaip į istorinę galimybę išspręsti mūsų plėtros, ypač materialinės-techninės bazės, klausimus. Šiam tikslui sukūrėme strateginės plėtros centrą.

Rengiamo nemažai stambių projektų ir „minkštiesiems“, ir „kietiesiems“ fondams. Šiandien sunku prognozuoti, koks bus rezultatas, nes tai priklauso nuo daugelio mums nepavaldžių veiksnių.

Sukanka 100 metų, kai buvo atgauta lietuviškos spaudos laisvė. Didžioji dauguma lietuvių tautos mato savo ateitį Europoje ir su Europa. Tikimės, kad Europos Sąjunga bus mūsų valstybės tautiškuoju, demokratijos ir politinio stabilumo garantas. Tikimės, kad lietuvių kalba toliau tobulės ir bus mūsų krašto valstybine kalba. Tikimės, kad išsiplės mūsų piliečių galimybės, kad žmonių gyvenimas reikšmingai gerės.

Ką Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą progą galėtumėte palinkėti VG TU studentams, darbuotojams, dėstytojams ir profesoriams?

Linkėjimas labai trumpas – būti tikrais europiečiais tarp lietuvių ir tikrais lietuviais tarp europiečių.

Akad. A. Čyro auditorijoje į bendrą konferenciją susirinkę mokslininkai ir sostinės savivaldybės atstovai aptarė bendradarbiavimo plėtrotę

Prof. habil. dr.
Edmundas Kazimieras Zavadskas
VGTU pirmasis prorektorius

Jaunimo galimybės didės

Lietuvai atkūrus valstybingumą, daugelio žmonių viltys buvo siejamos su privačios nuosavybės ir rinkos privalumais. Tikėtasi, kad demokratinėje, lygių galimybių visuomenėje greitai ir rezultatyviai pasireikš tautinis gyventojų darbštumas bei kūrybingumas. Manoma, kad visa tai garantuos teigiamas daugelio socialinių-ekonominių rodiklių tendencijas. Dabar, pažvelgus iš keliolikos metų retrospektyvos, galima teigti, kad greito materialaus klestėjimo visuomenė nesulaukė. Kiekviena šalis nueina savo specifinį rinkos ekonomikos kelią, kuriam būdingas privačios nuosavybės atsiradimas, ūkio struktūros pokyčiai, nedarbas, infliacija, konkurencija. Šie veiksniai labai keičia ekonominius ir pirmiausia turinius žmonių santykius.

Lietuvos stojimas į Europos Sąjungą sudarys naujas galimybes ir perspektyvas visiems jos piliečiams. Daugiausiai naudos turės dabartinis jaunimas ir būsimoji karta. Paskelbus konkursą į 500 darbo vietų Briuselyje dalyvavo vien 10000 kandidatų iš Lenkijos. Konkurse dalyvavo piliečiai, turintys aukštąjį išsilavinimą, įgytą savo šalyje ar užsienyje, mokantys dvi ar net tris užsienio kalbas. Lenkijoje šiems jauniems išsilavinusiems žmonėms neatsirado patrauklių darbo vietų.

Europos Sąjungos valdymo institucijose galės dalyvauti nemažai ir Lietuvos piliečių, ateityje formosiančių tolesnes mūsų šalies plėtros kryptis. Dalyvavimas Europos Sąjungoje ugdys konkurencingumo dvasią ir skatins greitesnes permainas mūsų valstybės centrinės ir regionų administracijų darbe. Jose turės dirbti žinantys ES valdymo procedūras ir sugebantys bendradarbiauti su centrinėmis ir veitinėmis Europos institucijomis. Tokias galimybes pirmiausia turės jauni ir išsilavinę šalies bei užsienio universitetų absolventai.

Atlikta apklausa 11-oje šalių-kandidatų parodė, kad Europos Sąjungos valstybėse pageidauja darbuotis apie 59 proc. asmenų iki 29 metų amžiaus. Deja, kaip rodo tyrimai, jaunimo potencialas nėra tinkamai panaudojamas. Tai ateityje gali tapti visuomenės socialinių konfliktų priežastimi. Kai kuriose valstybėse vis dar nėra parengta politika, kaip spręsti jaunimo problemas, įstatymų. Negaunantis darbo jaunimas negali įsigyti būsto, kurti šeimą. Mažai jų da-

lyvauja politinėje veikloje, priimant svarbius valstybei politinius ir ekonominius sprendimus.

Kol kas nematyti, kad Lietuvos ir kitų naujų ES narių jaunimo problemos būtų greitai išspręstos ir įstojus į ES. Tuo tarpu kai kuriose ES valstybėse jaunimo problemos sprendžiamos daug geriau. Austrijos, Vokietijos, Danijos, Airijos, Nyderlandų, Portugalijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės jaunimo nedarbo lygis yra žemesnis nei šios gyventojų grupės dalies skaičiuojant nuo bendro gyventojų skaičiaus. Tai liudija, kad šiose valstybėse veikia specialios programos siekiant mažinti jaunimo nedarbą.

Naujųjų ES valstybių jaunimo potencialas gali būti naudingai pritaikytas, arba gali būti paliktas likimo valiai, neatsižvelgiant į visuomenės interesus. Būtent racionalus jaunimo potencialo panaudojimas gali suvaidinti lemiamą vaidmenį gerinant ES žmonių gyvenimo kokybę.

Mūsų šalies jaunieji piliečiai suprato, kad geriausia karjera – siekti išsilavinimo. Todėl pastaruosiu metu studijuojančiųjų skaičius smarkiai išaugo ir vis auga. Europos darbo rinkoje didžiausia paklausa turi gamtos, technikos ir taikomuosius mokslus baigę absolventai. Pagal 2002 m. aukštąjį mokslą baigusiu absolventų tyrimo rezultatus galima teigti, kad padėtis darbo rinkoje palyginti nebloga: trys ketvirtadaliai jų jau dirba, atitinkamai 69 proc. ir 90 proc. bakalaurų bei magistrų įsidarbino. Tiesa, apie 64 proc. bakalaurų toliau studijavo magistratūroje, nes ne visus materialinė padėtis vertė dirbti ir tuo pačiu metu studijuoti. Lentelėje pateikiami 2001 m. absolventų įdarbinimo tyrimo duomenys. Jie rodo, kad geriausiai įsidarbina Vilniaus Gedimino technikos ir Kauno technologijos universitetų absolventai. Galima pasidžiaugti, kad 2001 m. pagal gamtos, technikos ir taikomuosius mokslus baigusiu absolventų skaičių Lietuva (13,1 proc.) iš dešimties ES kandidačių pirmuoja. Mus lenkia tik dvi Europos Sąjungos valstybės – Airija (21,7 proc.) ir Jungtinė Karalystė (19,5 proc.).

Lietuvoje, kaip ir daugelyje ES šalių, jaunimas, stodamas į universitetus, teikia pirmenybę socialiniams mokslams. Tačiau galima pasidžiaugti, kad mi-

VGTU pirmasis prorektorius, LMA narys korespondentas, ne vieno užsienio šalies universiteto garbės daktaras, Mokslo Lietuvos redakcijos patarėjas prof. habil. dr. Edmundas Kazimieras Zavadskas gegužės 12 d. minės šešiasdešimtąjį gimtadienį. Sveikiname jubiliejaus proga, linkime neblėstančio optimizmo, neišsenkančio entuziazmo, sveikatos, kad ateityje skaitytojai sulauktų dar daug jo mokslinių, publicistinių rašinių, monografijų, vadovėlių.

Jubilias prof. Edmundas Kazimieras Zavadskas (antras iš kairės), LR švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius, VGTU laikraščio Inžinerija vyriausiasis redaktorius Julius Norkevičius ir rektorius prof. Romualdas Ginevičius

sų Vyriausybė supranta technologijos mokslų, kurie pagal populiarumą yra antroje vietoje po socialinių, svarbą ir skiria tam net apie 26 proc. valstybės finansuojamų vietų.

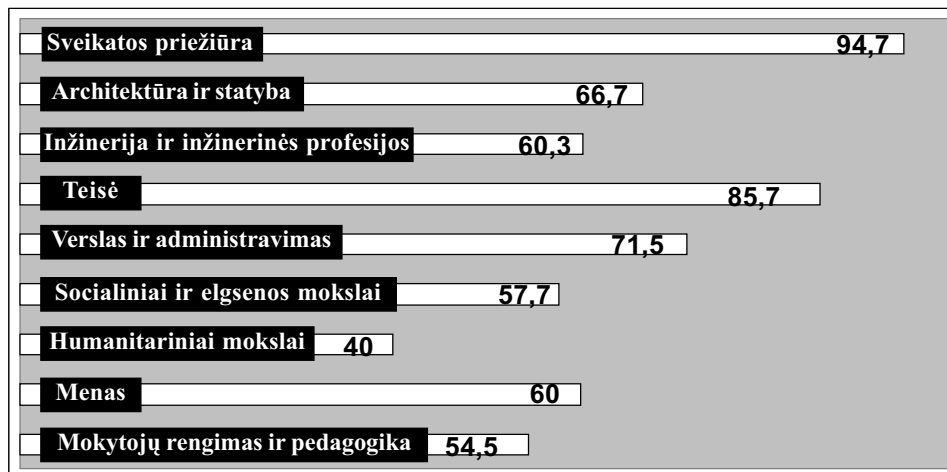
Jaunimas siekia aukštojo mokslo, nes tik taip gali įgyti daugiau galimybių laimėti geresnes darbo vietas ES ir globalioje darbo rinkoje. Lietuvos jaunimas studijuoja ir Europos bei JAV universitetuose. Užsienyje įgytas diplomats teikia pirmenybę siekiant konkurso kelių užimti darbo vietą. Suprasdami išsilavinimo svarbą, dalis jaunuolių jau turėdami aukštąjį išsilavinimą ir neblogą darbą pagal kvalifikaciją, dažnai studijuoja toliau gretutinę mokslo sritį, už dalį uždirbtų lėšų toliau specialybės gilina ir profesines žinias.

Lietuvos jaunimą galima suskirstyti į dvi grupes: siekiančius mokslo ir nesimokančius. Dalis nesimokančiųjų dažnai papildo nusikaltėlių gretas. Nuo 1990 m. iki 2002 m. nusikalstamumas mūsų šalyje išaugo beveik dvigubai. Pagal tyrimus ir statistiką, nesunku pastebėti, kad daugiausiai nusikaltimų padaro, neturintys darbo piliečiai. Bedarbių gretas dažniausiai papildo asmenys, neturintys išsilavinimo arba rinkos sąlygomis neįgiję paklausios specialybės.

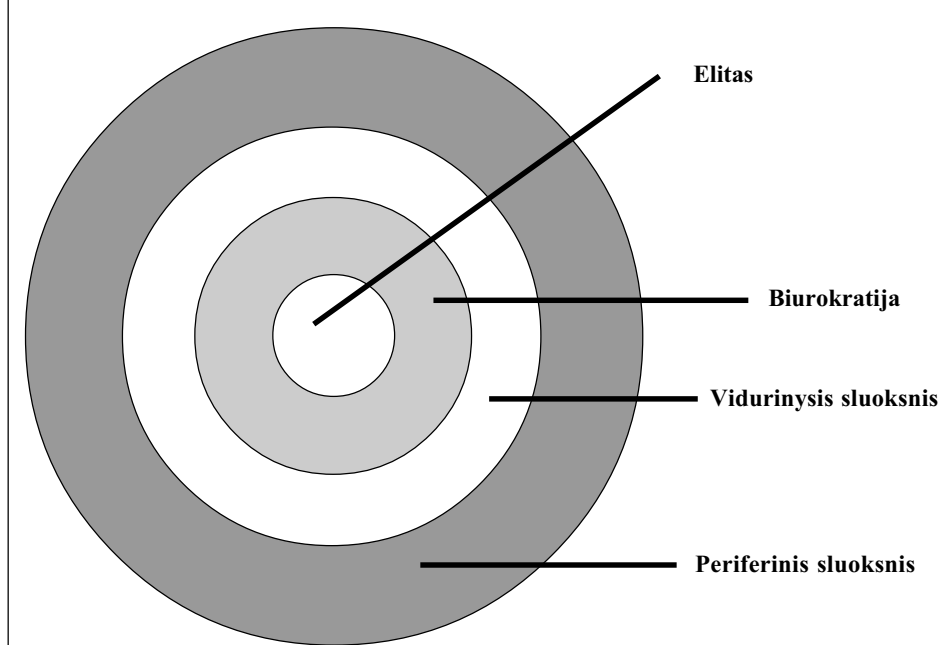
Siekiant mažinti skurdą, nedarbą ir nusikalstamumą svarbu skirti daugiau dėmesio švietimui ir aukštajam mokslui. Ankstesnėse ES valstybėse bendrasis vidaus produkto (BVP), tenkančio vienam gyventojui, išreikštu perkamosios galios standartais, realios apimties indeksas (EU-15=100) svyruoja nuo minimalių 66 proc., tenkančių Graikijai iki maksimalaus 189 proc., tenkančių Liuksemburgiui. Šalių kandidačių vidutinis šis rodiklis tesiekia 33 proc., Lietuvos ir Lenkijos – 39 proc.

Europos Sąjungos valstybės švietimui skiria nuo 3,52 (Graikija) iki 8,07 (Švedija) proc. nuo BVP. Iš naujųjų ES narių švietimui daugiausiai skiria Estija (6,74 proc. BVP) ir mažiausiai Slovakija (4,72 proc. BVP). Lietuva (5,9 proc. BVP) yra po Estijos, tačiau mūsų šalies BVP yra mažas, o aukštosios mokykloms skiriama BVP dalis tesiekia vos 1 proc. Valstybės subsidijos skirtos vienam studentui finansuoti per pastaruosius penkerius metus mažėja ir šiuo metu siekia tik dešimtadalį ES valstybių skiriamų subsidijų vidurkio. Todėl Lietuvos Seimas ir Vyriausybė turėtų svarstyti iš naujo aukštųjų mokyklų finansavimo politiką.

Aukštųjų mokyklų absolventų įsidarbinimo pagal profesinę kvalifikaciją lygis (proc.)

1 pav. Jaunimas visuomenės sudėtyje

Lietuvos aukštųjų mokyklų respondentų padėtis darbo rinkoje (proc.)

Aukštosios mokyklos	Bendras įsidarbinimo lygis	Dirbančiųjų pagal specialybę dalis	Patenkintų savo užmokesčiu dalis	Neradusių darbo pagal specialybę dalis	Bandžusių įsidarbinti užsienio šalyse dalis	Užsiregistravusių darbo biržoje
Vytauto Didžiojo universitetas	59,7	70,2	45,0	25,0	26,9	17,6
Lietuvos kūno kultūros akademija	60,0	27,9	47,4	27,3	36,7	27,3
Lietuvos žemės ūkio universitetas	61,7	54,0	45,1	30,0	30,9	33,3
Vilniaus pedagoginis universitetas	71,6	68,6	29,2	58,5	8,4	43,4
Vilniaus Universiteto tarptautinio verslo mokykla	72,2	69,0	57,6	33,3	22,2	15,4
Klaipėdos universitetas	73,5	69,7	40,3	47,8	14,7	44,0
Šiaulių universitetas	77,5	81,1	56,8	37,5	17,5	40,0
Vilniaus universitetas	77,6	67,1	46,1	40,4	17,8	31,5
Kauno technologijos universitetas	80,0	73,2	43,9	22,2	26,0	22,2
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	82,8	63,8	40,1	22,2	10,7	29,6
Visos aukštosios mokyklos	73,0	68,2	44,1	36,5	18,4	30,5

Lenkų mokslininkas J. Auleytuer'is sudarė visuomenės schemą (1 pav.), kurioje išskiriama: elitas, biurokratija, vidurinis sluoksnis ir periferija. Jaunimo yra visose grupėse. Nedidelė dalis jaunimo yra elito, kuris sprendžia visuomenės vystymosi tempus, sudėtyje. Lietuvos elitas pamiršta savo pareigas priimti tokius sprendimus, kad būtų išvengta krizių. Krizę galima interpretuoti įvairiai. Jei didėja periferinis visuomenės sluoksnis tai parodo, kad plėtojasi krizės reiškiniai.

Nemažai išsilavinusio jaunimo priklauso biurokratijai. Elitas naudoja biurokratiją, kaip įrankiu savo vertyboms ir tikslams pasiekti. Vykdamas decentralizavimą, daugėja biurokratijos. Tai mažai rūpi valstybės interesai, nes pirmenybė teikiama asmeniniams arba partiniams interesams. Biurokratija dažnai trukdo viduriniojo visuomenės sluoksnio veiklai.

Didelė jaunimo dalis pagal savo darbo pobūdį priklauso viduriniajam sluoksniui, kuris mažiausiai ekonomiškai priklauso nuo valstybinio darbdavio. Vidurinis sluoksnis gali tapti pagrindine varomąja ūkio jėga. Todėl būtent šiame sluoksnyje labai reikalingi talentingi ir gabūs žmonės. Reikia daug išsilavinusio jaunimo, gebančio ne tik atlikti darbdavio užduotis, bet ir sugebančio laikui bėgant patiemis tapti darbdaviais. Labai svarbu, kad kuo mažiau jaunimo patektų į periferinį sluoksnį ir kad laikui bėgant kultūrai ir aukštesnės visuomenės struktūros pakopas. Pastaruoju metu Lietuvoje dar mažas viduriniojo klasės tarp sluoksnis ir didelis periferinis sluoksnis.

ES sudaro sąlygas mažinti periferinį sluoksnį, siekiant padidinti vidurinį. Šis sluoksnis turi tapti amortizuojančiu, mažinant elito ir periferinio sluoksnio konfliktą. Tuo jau turėjome progos įsitikinti ir Lietuvoje. Pastaruoju metu labai svarbu laikui parengti projektus struktūrinių ES fondų lėšoms gauti.

Lietuvos elitas ir vidurinis sluoksnis turi suvaldyti biurokratiją ir nukreipti politinę ir ekonominę veiklą į tolesnį periferinio sluoksnio mažinimą. Čia didžiulis uždavinys tenka jaunajai aukštųjų mokyklų absolventų kartai. Didėjant išsilavinusių visuomenės narių skaičiui, mažėja nedarbas bei nusikalstamumas. Mūsų šalis pastaruoju metu pirmąją pagal studijuojančiųjų skaičių, tenkantį tūkstančiui gyventojų. Vadinasi, einame teisingu keliu. Seimas ir Vyriausybė privalo išspręsti pagrindinę problemą – užtikrinti bent minimaliai būtiną aukštojo mokslo finansavimą.

Lietuvoje trūksta politinių sprendimų ir juos pagrindžiančių dokumentų, padedančių spręsti jaunimo problemas. Didelė jaunimo dalis pasmerkta nedarbui, skurdai nes neturi realių galimybių siekti išsilavinimo. Tačiau šiuo klausimu Lietuvos padėtis nėra blogiausia Europoje. Lietuvoje per mažai dėmesio teikiama socialinėms problemoms spręsti. Tenka pripažinti, kad Lietuvoje pripažįstamas ekonomikos primatas žmogui. Tai prieštarauja Europos Sąjungos praktikai, todėl tikimasi, kad iš nauji nariai vienodai supras šias problemas. Šiuo metu galime tik pasidžiaugti, kad nedarbas Lietuvoje nėra pats didžiausias, o BVP auga sparčiai. Liūdna, kad Lietuvoje trūksta įstatymų, ginančių jaunimo interesus bei leidžiančių veiksmingiau spręsti specifines jų problemas.

Esama ir kitų trūkumų. Trūksta ir specialiųjų tyrimų, skirtų jaunimo problemoms. Vis dar palyginti silpnos jaunimo visuomeninės organizacijos. Beveik nėra šių organizacijų įtakos valstybės valdymo institucijoms.

Tarptautiniai mokslo ir studijų mainai

Svarbi jaunų žmonių savarankiškumo ugdymo ir institucijos veiklos kokybės gerinimo priemonė.

*Asta Radzevičienė,
Algirdas Vaclovas Valiulis*

Rinkdamasis naują darbuotoją, ypač ką tik aukštosios mokyklos suolą palikusi absolventą, darbdavys daug dėmesio teikia asmeninėms pretendentų savybėms: iniciatyvumui, kūrybiškumui, kritiškam mąstymui, gebėjimui kurti naujas idėjas, orientuotis neišskiosiose situacijose, sėkmingai dirbti komandoje ir savarankiškai.

Darbdavio akimis šiuolaikinis darbuotojas – tai jaunas, iniciatyvus, pareigingas, puikiai mokantis bent vieną užsienio kalbą, turintis gerų dar-

bo kompiuteriu įgūdžių specialistas, kuris ne tik išmano naujausias technologijas, žino verslo organizavimo principus ar darbo saugos reikalavimus, bet ir geba greitai spręsti kilusias problemas, moka dirbti savarankiškai ir komandoje. Iš jauno, ką tik mokymo įstaigos suolą palikusio žmogaus reikalaujama daugybės dalykų, kuriuos per ketverius, o ateityje gal ir per trejus metus jis turi gauti aukštojoje mokykloje. Greta žinių iš jauno žmogaus tikimasi ir verslumo, lyg šią gebą būtų galima išmokyti kaip kokį fizikos dėsnį. Aukštajai mokyklai priekaištaujama, kad absolventai sukurti mažai naujų darbo vietų, kad universiteto

suole neugdoma ar neišugdoma verslumo geba. Beatodairiškas aukštosios mokyklos puolimas bei kaltinimai, mokyklos teisinimasis ir savų pozicijų gynimas tik didina priešpriešą, o tiesa slypi kažkur tarp šių nuostatų.

Visuomenės raidos tempai dabar tokie spartūs, kad kartą įgytas išsilavinimas jau nebeleidžia sėkmingai siekti visam gyvenimui karjeros ar tikslų bei palaikyti asmenį tenkinantį gyvenimo lygį. Praktikos įgūdžius nuolat tenka pagrįsti naujomis mokslo žiniomis, grįžtant į mokslo įstaigą arba ieškant naujų žinių pasauliniame tinkle.

Nukelta į Lango 4 p.

STUDIJOS UŽSIENIO KALBA – KELIAS Į TARPTAUTINĘ INTEGRACIJĄ

*Prof. Zenonas Ipolitas Kamaitis
Tarptautinių studijų centro direktorius*

Narystė Europos Sąjungoje neišvengiamai įpareigoja mus skirti ypatingą dėmesį Europos šalių ir mūsų krašto aukštojo mokslo sistemų suartinimui bei mokslo ir studijų integracijai. Europos universitetai tarpusavyje koordinuoja veiklą. Vis intensyvesni tarpžemyniniai Vakarų Europos ir Amerikos bei Azijos mokslo ir studijų centrų ryšiai. Taigi ir mes, eidami šiuo keliu, privalėsime su savo partneriais kalbėtis viena kalba. Ir ne tik bendrauti, bet kaip lygiaverčiai partneriai dirbti kartu, keistis žiniomis bei idėjomis. Studentų ir dėstytojų tarpuniversitetiniai mainai, aktyvus dalyvavimas tarptautinėse studijų ir mokslo programose, projektuose bei laisva specialistų darbo rinka Europos erdvėje verčia sudaryti universitete sąlygas lietuviams studentams ir dėstytojams dažniau vartoti užsienio kalbą. Privalome rengti ne tik aukštos kvalifikacijos, bet ir turinčius gerus užsienio kalbos vartojimo įgūdžius bei sugebančius prisitaikyti prie skirtingų kultūrų, tradicijų ir mąstymo specialistus.

Dar 1990 m., kuriant Vilniaus technikos universitetą, buvo laikomasi atviro universiteto sampratos, universiteto, prieinamo visų šalių jaunimui. 1991–1992 m. buvo suformuotos pirmosios anglų kalba studijuojančiųjų grupės, kuriose, kartu su lietuvičiais, pradėjo studijuoti ir pirmieji užsieniečiai. Mokamos užsieniečių studijos – tai papildomos lėšos universiteto biudžetui. Universitete įkurtas Tarptautinių studijų centras. Šiandien anglų kalba galima rinktis visų devynių pagrindinių (aplinkos inžinerija, architektūra, aviacija, elektronika, informatika, mechanika, statyba, transporto ir verslo vadyba) ir trijų magistrantūros (gamybos inžinerija ir vadyba, aplinkos vadyba ir švari gamyba bei nekilnojamo turto vadyba) Universiteto studijų programas. Magistrantūros programų skaičius anglų kalba dar turėtų didėti.

Pradėti studijas anglų kalba buvo drąsus spren-

das. Tai buvo nauja ne tik Lietuvos, bet ir ne angliškai kalbančių Europos šalių universitetuose. Pradžiai nebuvo lengva – trūko gerai mokančių užsienio kalbą dėstytojų, vadovėlių ir metodinės literatūros. Pesimistų netrūko ne tik universitete, bet ir visoje Lietuvoje. Atsirado siūlymų uždrausti Lietuvos aukštosiose mokyklose studijas užsienio kalbomis, nes bus daroma žala lietuvių kalbai ir kultūrai. Žinoma, gimtosios kalbos išsaugojimas ir puoselėjimas turi būti visų mūsų rūpestis. Tačiau, kaip maža tauta, negalime izoliuotis ir neišvengiamai kartu turime vartoti ir pripažinti tarptautines kalbas. Šiuo keliu eina daugelis ne angliškai kalbančių Vakarų Europos universitetų.

Lietuvių ir užsieniečių susidomėjimas studijomis užsienio kalba nuolat auga, universitete didėja stojančiųjų konkursai. Kasmet anglų kalba dėstomose pirmo kurso grupėse studijas pradeda apie 150 lietuvių. Vėliau jiems sudaromos sąlygos išlaikyti kursų ir lietuvių kalba. Europos Sąjungos šalių studentai atvyksta dažniausiai trumpalaikėms kai kurių dalykų studijoms, finansuojamoms iš įvairių programų ir fondų. Mokančius už studijas užsieniečius (siekiančius įgyti universiteto baigimo diplomą) traukia palyginti nedidelė studijų kaina, kol kas nebrangus gyvenimo lygis bei geras universitetinis parengimas. Studijuoti daugiausiai jaunuolių atvyksta iš Artimųjų Rytų ir Azijos šalių, tačiau turime studentų ir iš Amerikos ir Afrikos žemynų. Įvairiu laikotarpiu kasmet universitete studijuoja nuo 50 iki 100 užsieniečių, iš daugiau nei 20 šalių. Užsieniečiai noriai mokosi lietuvių kalbos, sėkmingai prisitaiko prie lietuviško gyvenimo būdo.

Kaip vertinti universiteto užsienio kalbomis studijų organizavimo patirtį?

Pirmiausia universiteto dėstytojams ir studentams sudaroma galimybė, o kartu ir motyvacija tobulinti bei praktiškai vartoti anglų kalbą. Tai padeda dėstytojams anglų kalba rengti metodinę literatūrą (kasmet universitete išleidžiama apie 15–20 metodinių leidinių), mokslinius straipsnius, aktyviau dalyvauti įvairiose tarptautinėse programose. Studentams atsiveria galimybės geriau susipažinti su studijomis Europos universitetuose ir panaudoti jau įgytas žinias tolesniame darbe ar tobulinantis užsienyje. Sudaromos prielaidos atvykstantiems iš kitų šalių studentams ir dėstytojams įsitraukti į studijų procesą anglų kalba dėstomose grupėse. Universitetas yra vienas lyderių tarp Lietuvos aukštųjų mokyklų *Socrates/Erasmus* studentų ir dėstytojų akademinė mainų programoje. Nemokėdamas užsienio kalbų vargu ar gali panaudoti naujas žinias, gaunamas tik esant lygiaverčiam tarptautiniam bendradarbiavimui. Deja, tenka pripažinti, kad kol kas nepakankamas studentų ir dėstytojų užsienio kalbų mokėjimas vis dar lieka tarptautinių ryšių plėtros stabdys bei trukdo perimti pažangią Vakarų patirtį. Tačiau padėtis akivaizdžiai gerėja.

Atvykstantys studijuoti užsienio piliečiai įsilieja į mūsų studentų gretas, atnešdami naujų idėjų, sudarydami kitų kultūrų pažinimo ir tarptautinio bendradarbiavimo galimybes. Universitetas tampa žinomas daugelyje Europos, Azijos, Afrikos ir Amerikos šalių, vyksta mūsų diplomų pripažinimo procesas ne tik Europos šalyse (oficialiai diplomai pripažįstami Libane, Pakistane, Turkijoje). Malonu, kad VGTU studentų žinios vertinamos gerai. Ne vienas studen-

tas, įgijęs bakalauro laipsnį, noriai priimamas ir sėkmingai tęsia studijas magistrantūroje ar doktorantūroje Europos ir Amerikos universitetuose. Gauname iš lietuvių ir iš buvusių užsienio studentų atsiliepiamų apie jų sėkmingas studijas ar profesinę veiklą. Universiteto studijų lygis vertinamas labai teigiamai. Tai rodo, kad VGTU parengti specialistai jau sėkmingai skina kelią naujame konkurenciniame pasaulyje.

Kita vertus, universiteto patirtis parodė, kad yra ir taisytinių dalykų.

Universiteto studijų programose daug dėmesio teikiama bendrojo lavinimo dalykams, kurių privaloma apimtis reglamentuojama Lietuvos Vyriausybės nutarimais. Pastebėjome, kad daugeliu atvejų užsieniečiams tai neaktualu, nes pakankamą bendrąjį išsilavinimą jie įgijo prieš stojantį į aukštąją mokyklą. Todėl simpatizuojame tiems Vakarų technikos universitetams, kurių programose visai nėra bendrųjų humanitarinių ir socialinių dalykų. Bendrojo lavinimo dalykai turėtų būti pasirenkami kaip laisvieji. Ar ne svarbiausia mūsų vidurinės mokyklos misija – ugdyti asmenybes ir jų pasaulėžiūrą, išleisti į gyvenimą jau subrendusius jaunuolius, turinčius šiuolaikinį humanitarinį išsilavinimą, gerai mokančius ne tik savo gimtąją, bet ir ketelą užsienio kalbų.

Ir užsieniečiams, ir mūsų studentams nepatogus studijų kalendorinis grafikas. Europos universitetuose mokslo metai dažniausiai prasideda spalio mėnesį. Lietuvoje į tai reikėtų atsižvelgti, su Vakarų universitetais suvienodinant semestrus, studentų atostogas.

Nėra aiškios valstybinės politikos studentų iš Artimųjų Rytų, Azijos ir Afrikos šalių atžvilgiu. Mūsų valstybinių institucijų požiūris į kitataučius dažniausiai neigiamas. Dera paminėti, kad kai kurios Europos šalys skatina ir net finansuoja šių šalių studentų studijas. Tačiau sudėtinga ir ilga (iki 3 mėn.) laikinojo leidimo apsigyventi Lietuvoje gavimo procedūra – būtina sąlyga pradėti studijas. Ne visose šalyse yra Lietuvos konsulinės tarnybos. Baigus vidurinę mokyklą rugpjūtį, o kai kuriose šalyse net rugsėjį, jau nebeįmanoma tais pačiais metais patekti į mūsų universitetą, o ar gabus jaunuolis lauks vienerius metus. Sužinoję apie vizų gavimo procedūras, užsieniečiai dažnai pasirenka kitas šalis, todėl į universitetą atvyksta ne patys geriausiai.

Daugelyje Azijos ir Afrikos šalių pripažįstami tik užsienyje įgyti magistro diplomai. Tuo skatinama savos šalies piliečius užsienyje siekti aukščiausios kvalifikacijos. Tai galėtų būti pavyzdys ir mūsų šalies jaunimui.

Studijos užsienio kalbomis brangesnės: nedidelės akademinės grupės, papildomos išlaidos įsigyjant ir savomis jėgomis rengiant metodinę literatūrą, materialiai skatinant dėstytojus (ateityje daug dėstytojų ir iš kitų šalių). Ši veikla vykdoma iš universiteto vidinių rezervų lėšų. Tačiau tai atsiperka. Studijos užsienio kalba atlieka svarbų vaidmenį integruojant mūsų ir Europos šalių universitetų mokslą bei studijas, gerinant rengiamų specialistų lygį, nuošiant specialistus trečiosioms šalims. Formuojamas geras tarptautinis universiteto, o kartu ir mūsų valstybės, įvaizdis.

Tarptautinė studijų ir mokslo integracija kelia vis aukštesnius reikalavimus. Studijos užsienio kalba – tai ne trumpalaikė akcija, o pretenduojančio į europinį lygį universiteto būtinybė.

Alekso Jauniaus nuotrauka

Libaniečiui Abdul Rahmah Dahchi, Statybos fakulteto absolventui, Universiteto baigimo diplomą įteikia fakulteto dekanas prof. Povilas Vainiūnas, rektorius prof. Romualdas Ginevičius, Lietuvos statybininkų asociacijos prezidentas, VGTU garbės narys Adakras Šeštakauskas

Atkelta iš Lango 3 p.

Aukštajame moksle ir jį supančioje aplinkoje galima išvystyti ir pozityvių bei negatyvių dalykų ar reiškinį. Lietuvos aukštųjų mokyklų absolventai turi neblogą bendrąjį išsimokslinimo potencialą, tačiau menka, baigusiu studijas verslumas, aplinka neugdo sugebėjimo rizikuoti, nes Lietuvoje lengva kristi, bet sunku vėl pakilti. Dabartinė aukštojo mokslo sistema orientuota į „išmokymą“ ir gebėjimų spręsti technines problemas ugdymą. Joje maža ar nepakanka elementų, ugdančių sugebėjimą parduoti savo kokybiškas žinias. Jauno žmogaus sąmonėje universitete susiformuoja *samdomojo*, bet ne *samdytojo*, savo žinias *parduodančiojo*, bet ne *šeimininko* požiūris į supančią aplinką. Mokymo sistema nesuformuoja gebos savo idėją ar kūrinių paversti produktu, preke.

Išnykus planinei ekonomikai ir vis labiau įsigalint rinkos mechanizms bei santykiams, universitetai ir jų absolventai girdi vis daugiau ir garsiau išsakomų priekaištų dėl mokymo kokybės. Nagrinėjant universitetų ir ūkio bei verslo struktūrų polemiką dažnai tenka girdėti darbdavių priekaištus absolventams dėl negalėjimo dirbti konkrečioje darbo vietoje be papildomo adaptacinio mokymo, verslininkų priekaištus dėl absolventų verslumo stygiaus, darbdavių ir verslininkų priekaištus dėl absolventų praktinio patyrimo stokos.

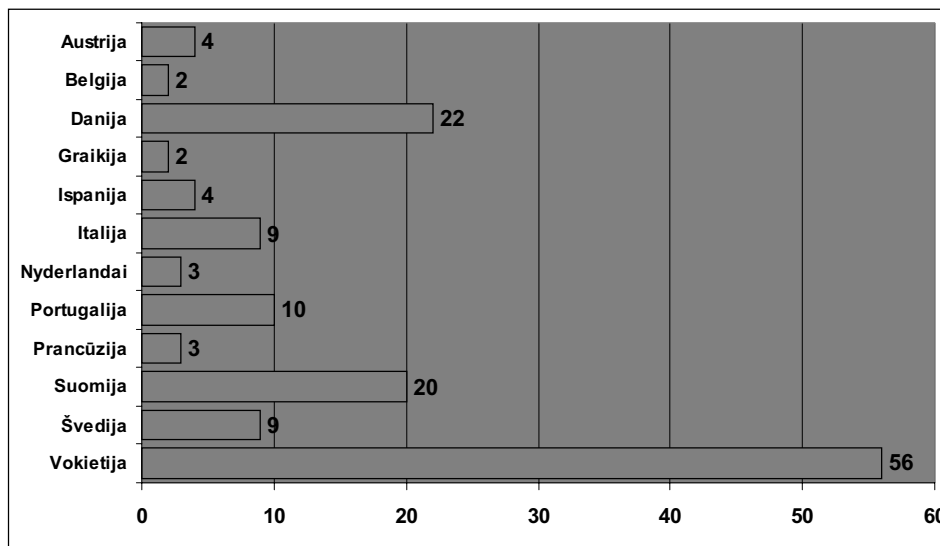
Tarp pastaruosiu metu aukštosioms mokykloms gausiai žeriamų priekaištų yra ir priekaištai dėl parengtų mokesčių mokėtojų pinigais, gabiųjų ir versliausių žmonių emigracijos arba protų nutekėjimo, nes universitetai neišugdo patriotizmo, skolos gražinimo išmoksliniais visuomenei jausmo. Be abejo, šiose teiginiuose yra nemaža tiesos, tačiau negalima matyti vien tik to, ko universitetai nepadaro, ir nevertinti to, ką jie nuveikė šiuo višiams nelengvu laiku. 1995 m. valstybė vienam studentui rengti universitete per metus skyrė 7500 litų, o 2003 m. – tik 4300 litų. Studentų skaičius per dešimtmetį išaugo dvigubai, tačiau valstybė beveik nieko neinvestavo į naujus pastatus, bendrabučius ar kitą socialinę infrastruktūrą. Universitetai „susiurbė“ socialiai aktyviausią visuomenės dalį, kuri esant nemažam nedarbui būtų daugeliu atveju papildžiusi kalėjimų „universitetus“. Taip, dėl tokio didžiulio studijuojančio jaunimo skaičiaus šuolio nukentėjo mokymo kokybė, ypač pasikeitusių rinkos reikalavimų požiūriu. Pasigirsta kaltinimų, kad universitetuose rengiami būsimieji bedarbiai, tačiau kaip rodo darbo biržų duomenys, techniškių specialybių paklausa viršija pasiūlą. Jei šių specialybių žmonės registruojasi darbo biržoje, tai dažniausiai jų problemos yra ne universitetuose, o kitur. Dažna priežastimi yra žmogiškasis sėslumas ir vyresnis amžius. Vilniaus aukštasis mokyklas baigusiu absolventų registravimas vien tik Vilniaus darbo biržoje, dažniausiai rodo, kad nenorima vykti iš Vilniaus į kitus regionus, kur tokių specialistų trūksta.

Pažvelgti į save iš šalies padeda ir tarptautiniai studentų mainai. Didesnio masto mainai su Europos Sąjungos šalių universitetais pradėti beveik prieš penkerius metus, todėl ši patirtis dar negali būti išsamiau apibendrinta.

Europos Sąjunga, per kurios slenkstį jau žengiame, labai daug dėmesio skiria jaunų žmonių tarptautiniams mainams. Šių mainų tikslas – ne specialybės tobulinimas, bet kultūrinis jaunų žmonių suartėjimas, geresnis tarpusavio supratimas. Tai daugiakultūrei Europai ypač svarbu. Europos Sąjungos šalys siekia, kad 10–20 proc. visų besimokančiųjų aukštosiose mokyklose stu-

Tarptautiniai mokslo ir studijų mainai

VGТУ bakalauro studijų studentų, magistrantų ir doktorantų studijų išvykų pagal *Socrates/Erasmus* programą pasiskirstymas pagal šalis

dijų metais pabuvotų kitoje šalyje, kitoje kultūrinėje terpėje. Mūsų šalis nėra tokia turtinga, todėl tokie skaičiai šiandien nerealūs.

Šalia studijų užsienio universitete tarptautiniai mainai – tai galimybė aktyviai kelti užsienio kalbos lygį. Tai savarankiškumo naujoje kultūrinėje ir kalbinėje aplinkoje patikrinimas, pažintis su kito krašto kultūra, buitinėmis, požiūrių darba, bendravimu, vertybėmis, spartesnė socialinė ir psichologinė branda.

Pastaraisiais metais plėtojamos kelios tarptautinių studentų mainų rūšys. Tai išvykos į aukštąsias užsienio mokyklas trumpalaikių (iki vienerių metų) studijų arba baigiamajam darbui rengti ir doktorantų išvykos pagal mokslinių tyrimų programas. Šiandien VGTU gali pasiūlyti galimybę studijuoti užsienyje palyginti daug studentų. 2003 m. 201 VGTU studentas studijavo užsienyje: iš jų 33 doktorantai, stažavėsi ar dalyvavę konferencijose užsienyje, 143 studentai dalyvavę *Socrates/Erasmus* mainų programoje. 58 studentų studijos buvo finansuotos iš kitų šaltinių. Tiesiogiai, kai studijas finansavo patys studentai arba buvo gauta parama iš kitų šaltinių (įvairių organizacijų, fondų, programų ir pan.) sudarė 28 proc. visų studentų išvykų. 143 VGTU studentai išvyko studijuoti pasinaudodami didžiausia ES mainų programa – *Socrates/Erasmus*. VGTU studentai sudarė 15,7 proc. visų iš 907 Lietuvos aukštųjų mokyklų išvykusių studentų, taigi kas 6 Lietuvos studentas, išvykęs studijoms užsienyje pasinaudojant *Socrates/Erasmus* programa, buvo iš VGTU.

Studijos užsienyje vertinamos kaip svarbi būsimųjų specialistų kompetencijos ugdymo dalis, viena iš laisvo darbo jėgos judėjimo Europoje prielaidų. Mainų programų dalyviai teigia, kad studijos užsienyje taip pat yra galimybė, padidinti savo konkurencingumą darbo rinkoje. Ir darbdavių, ir švietimo specialistų nuomone, dalyvavimas akademinėse mainų programose yra ne tik galimybė kitos šalies mokymo įstaigoje studijuoti tai, ko nesiūlo gimtinėje, tačiau ir būdas ugdyti charakterį bei kolektyvinio darbo įgūdžius. Paprašyti įvardinti tris svarbiausias savybes, kurių išsiugdymui turėjo įtakos studijos užsienyje, studentų apklausų dalyviai dažniausiai įvardino kūrybiškumą, gebėjimą formuoti ir pagrįsti savo

nuomonę bei komunikabilumą, išaugusį ryžtą, optimizmą, sugebėjimą dirbti grupėje, prisitaikyti naujoje aplinkoje, dalytis idėjomis ir prisiimti atsakomybę už visos grupės darbą. Nors studijos užsienyje, atrodytų, nėra tiesiogiai susijusios su lyderių ugdymu, tačiau studentai pažymėjo, kad šios išmokė juos atstovauti savo šaliai ir kultūrai, atlikti „ambasadoriaus“ funkcijas, išsikovoti vietą naujame kolektyve. Vadinasi, tai lavino lyderiams reikalingus įgūdžius.

2002–2003 m. pagal *Socrates/Erasmus* programą dėstytojų ir studentų mainų srityse VGTU bendradarbiavo su daugiau kaip 70 partnerių iš 14 Europos šalių. Įvertinus rezultatus ir planuojamą 2004 m. veiklą, didžiausia 2004 m. biudžeto, skirta *Socrates/Erasmus* programai Lietuvoje vykdyti, dalis – 1,5 mln. Lt – buvo skirta VGTU. 2004 m. numatyta išsiųsti studijoms užsienyje daugiau nei 220 VGTU studentų.

Dažniausiai studentai renkasi studijuoti Vokietijos aukštojo mokslo institucijose. 2003 m. Vokietijoje studijavo daugiau nei 50 VGTU studentų. Antroji pagal populiarumą buvo Danija, o trečioji – Suomija. Pirmasis populiariausių šalių trejetukas lieka nepakitęs nuo 2000 m., tačiau studentų išvykų srautai į kitas šalis keičiasi. Ypač didėja Portugalijos ir Ispanijos universitetų populiarumas.

Penkerių metų dalyvavimo *Socrates/Erasmus* programoje patirtis leidžia teigti, kad studijų turinys Lietuvoje ir užsienyje vis labiau panašėja, tačiau dėstytojų metodika vis dar labai skiriasi. Studentai tvirtina, kad VGTU įgyti žinių jiems visiškai pakako tęsti studijas užsienyje. Neretai žiniomis mūsų studentai pralenkia bendramokslis užsienio aukštosiose mokyklose. Akademinė rezultatai pripažinimas ir studijų įskaitymas yra aiškiai reglamentuoti, ir tai studentams suteikia tvirtas garantijas, kad studijos užsienyje bus pripažintos.

VGTU studentai gana dažnai gauna pasiūlymų pratęsti studijas užsienyje po *Socrates/Erasmus* studijų toje pačioje institucijoje. Nemažai studentų pasinaudoja Vokietijos akademinėse mainų tarnybos (DAAD) parama. Vis dažniau studentai ryžtasi imti paskolą ir patys mokėti už savo studijas užsienyje.

Į VGTU atvykstantys studijuoti užsienio stu-

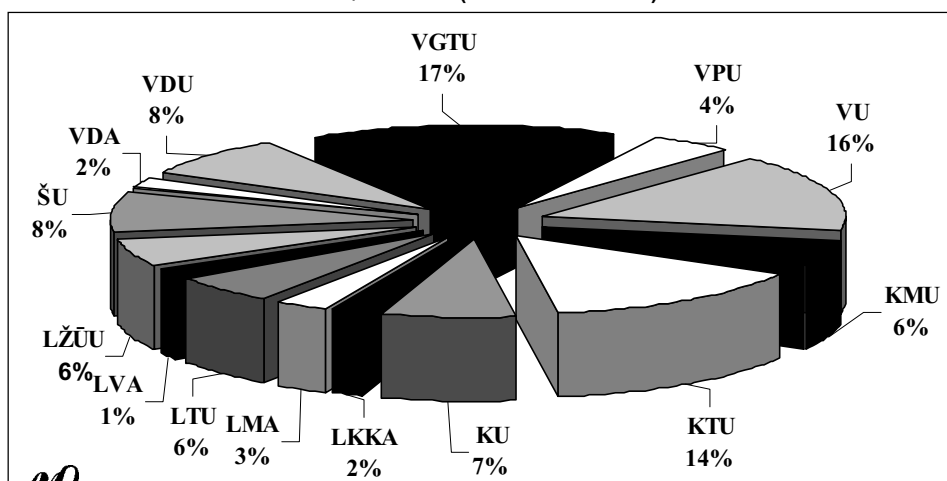
dentai akademinėi bendruomenei taip pat labai svarbūs. Atvykstančių ir išvykstančių studentų santykis – opi visų Lietuvos aukštųjų mokyklų problema. 2003 m. 5,5 iš VGTU išvykstantiems studentams teko 1 studentas, atvykęs iš Europos Sąjungos šalių aukštojo mokslo institucijų. Lietuvos aukštųjų mokyklų vidurkis 2003 m. siekė 6,8:1. Vadinasi, VGTU šiuo aspektu yra tarp lyderių. Kiekvienais metais augantis universitete studijuojančių užsieniečių skaičius leidžia teigti, kad užsienio studentus tenkina tiek studijų proceso, tiek „neakademinių“ gyvenimo kokybė. 2003 m. VGTU studijavo 59 (iš jų 26 *Socrates*) studentai iš Austrijos, Ispanijos, Italijos, Portugalijos, Prancūzijos, Lenkijos, Suomijos ir Vokietijos. Užsienio studentų integraciją ypač pagerina jau trejus metus veikianti studentų *mentorių* programa, pagal kurią kiekvienam užsienio studentui iš VGTU studentų skiriamas globėjas. Tai labai padeda ir mūsų studentams lavinti užsienio kalbų, ypač Lietuvoje vis dar retų ispanų, italų, portugalų, įgūdžius.

VGTU dėstytojų, mokslo ir administracijos darbuotojų išvykos yra antra svarbi universiteto internacionalizavimo dalis. 2003 m. į užsienį išvyko 485 VGTU darbuotojai. Išvykų geografija kasmet plečiasi – šiemet VGTU darbuotojų darbo išvykos pasiekė PAR, Meksiką, JAV, tačiau suprantama, kad dominuoja kaimyninės šalys: Latvija, Lenkija, Vokietija. Išvykos į konferencijas ir seminarus sudarė apie 40 proc. visų darbuotojų išvykų. VGTU darbuotojų mobilumas tiesiogiai susijęs su vis aktyvėjančiu dalyvavimu tarptautinėse akademinėse ir mokslo tyrimų programose, tokiose kaip *Socrates*, *Leonardo da Vinci*, 6-oje bendrojoje Tyrimų programoje. 2003 m., lyginant su 2002, VGTU darbuotojų išvykų skaičius išaugo 1,5 kartus. 2003 m. skaityti paskaitų, dalyvauti priežiūros ar organizacinėse išvykose vyko 54 VGTU dėstytojai, šiose išvykose pagal *Socrates* programą dominavo Vokietija, Suomija, Pietų Europos šalys.

Daugiausia dėstytojų pagal *Socrates* programą į VGTU atvyko iš Vokietijos bei Suomijos. Aktyvus bendradarbiavimas vyksta pagal *Socrates* tematinius tinklus. VGTU dalyvauja 7 tokiuose projektuose, kurių kiekvienas vienija per 50 skirtingų Europos šalių institucijų. Todėl dalyvavimas susitikimuose, konferencijose ir darbo grupių veikloje suteikia puikių galimybių surasti naujų partnerių, užmegzti dvišalio bendradarbiavimo ryšius ar įsitraukti į kitus naujus projektus. Pavyzdžiui, VGTU Aplinkos inžinerijos fakultetas, sėkmingai dirbantis tematiname tinkle *EEGECES*, buvo pakviestas dalyvauti Geodezijos specialistus rengiančių institucijų bendradarbiavimo tinkle *GACELA*, vienijančiame Europos ir Lotynų Amerikos institucijas. Taigi VGTU vienas pirmųjų Lietuvoje užmezgė ryšius su Lotynų Amerikos šalimis.

Atvykstančių į VGTU užsienio partnerių skaičius kasmet viršija 300. Užsienio dėstytojai ir mokslininkai tampa svarbiu universiteto akademinės ir mokslo veiklos modernizavimo veiksniumi. Taigi VGTU dėstytojų ir studentų tarptautiniai mainai – tai galimybė nuolat atsinaujinti visai akademinėi bendruomenei, dalintis patirtimi su užsienio kolegomis, vykdyti universiteto plėtrą, sekti naujas studijų ir mokslo plėtros tendencijas tiek Europoje, tiek kituose pasaulio regionuose, žmonių lūpomis įtvirtinti Lietuvos vardą kitų žmonių sąmonėje.

Lietuvos universitetų studentai, išvykę pagal *Socrates/Erasmus* programą 2002/2003 m. (MSD duomenimis)

Pagal *Socrates/Erasmus* programą išvykusių dėstytojų ir studentų skaičius Lietuvos universitetuose 2002/2003 m. (MSD duomenimis)

